

SADRŽAJ

1. NA POČETKU	7
2. JEZIK	
2.1. Što je jezik	15
2.2. Književni jezik i standardni jezik.	21
2.2.1. Dva idioma.	21
2.2.2. Obilježja standardnoga jezika	25
2.2.3. Standardizacija jezikâ	29
2.2.4. Restandardizacija jezikâ	33
2.2.5. Policentrični jezici.	35
2.3. Jezici bez granica	37
2.4. Što je hrvatski jezik	39
2.4.1. Sva lica hrvatskoga jezika.	39
2.4.2. Hrvatski standardni jezik i njegova dijalektna osnova.	44
2.4.3. Hrvatski jezik u dodiru s drugim jezicima.	47
2.5. Današnja jezična slika Hrvatske	54
3. „VANJSKA” POVIJEST	
3.1. Uvod.	59
3.2. Svi hrvatski književni jezici	61
3.3. Periodizacija književnojezične povijesti.	68
3.4. Od prvih pisanih spomenika do kraja petnaestoga stoljeća – kameni temeljci hrvatske pismenosti	74
3.4.1. Prije početka.	74
3.4.2. Počeci pismenosti i hrvatska višejezičnost	75
3.5. Šesnaesto stoljeće – zrelo književno doba	89
3.5.1. Opća slika	89
3.5.2. Nastavak književnojezične raznolikosti.	90
3.5.3. Dalmatinsko-dubrovački književnojezični krug	92
3.5.4. Kajkavski književnojezični krug.	95
3.5.5. Protestantski književnojezični krug	96
3.5.6. Leksikografski prvijenci	98
3.6. Sedamnaesto stoljeće – počeci hrvatskoga jezikoslovlja	103
3.6.1. Opća slika	103

3.6.2. Vrijeme učenjaka i pjesnika	106
3.6.3. Vanjski poticaji na razvoj hrvatskoga književnoga jezika	109
3.6.3.1. Jezična politika Svete Stoline	109
3.6.3.2. Akademije	111
3.6.4. Obilježja hrvatskoga književnoga jezika u 17. stoljeću	114
3.6.5. Ozaljski književnojezični krug	115
3.6.6. Vjerska djela u službi jezične ujednake	120
3.6.7. Počeci jezičnoga normiranja	127
3.6.7.1. Slovoapis	127
3.6.7.2. Rječnici	128
3.6.7.2.1. Tiskani rječnici	128
3.6.7.2.2. Rukopisni rječnici	141
3.6.7.3. Gramatike	145
3.6.7.3.1. Tiskane gramatike	145
3.6.7.3.2. Rukopisne gramatike	155
3.6.8. Zaključak	157
3.7. Osamnaesto stoljeće – širenje polifunkcionalnosti i počeci kodifikacije	160
3.7.1. Opća slika	160
3.7.2. Standardizacija hrvatskoga jezika i drugih slavenskih jezika .	164
3.7.3. Slavonski slovoapis	170
3.7.4. Latinska sastavnica hrvatske kulture	173
3.7.5. Dubrovački književnojezični krug	179
3.7.6. Slavonski književnojezični krug	183
3.7.7. Dalmatinski književnojezični krug	202
3.7.8. Kajkavski književnojezični krug	209
3.7.9. Zaključak	215
3.8. Devetnaesto stoljeće – vrijeme kodifikacije	218
3.8.1. Opća slika	218
3.8.2. Pretpreporodno doba	222
3.8.2.1. Štokavski književnojezični krug	222
3.8.2.2. Kajkavski književnojezični krug	244
3.8.2.3. Preporodni glasi	250
3.8.3. Narodni preporod	258
3.8.3.1. Granice	258
3.8.3.2. Povijesni kontekst	261
3.8.3.3. Ilirski pokret	264
3.8.3.3.1. Izvori ilirizmu	264

3.8.3.3.2. Ilirizam – kulturni zamašnjak	273
3.8.3.3.3. Jezikoslovna radionica	279
3.8.3.3.3.1. <i>Pravopisi</i>	281
3.8.3.3.3.2. <i>Rječnici</i>	288
3.8.3.3.3.3. <i>Gramatike</i>	297
3.8.3.4. Narodni preporod izvan banske Hrvatske	328
3.8.4. Preporod i nakon preporoda.	342
3.8.4.1. Ime drugo, a sadržaj jednak.	342
3.8.4.2. Dogovor samo na papiru	346
3.8.5. Zlatno doba hrvatske leksikografije.	351
3.8.5.1. Terminografija.	351
3.8.5.2. Svestrani Bogoslav Šulek.	357
3.8.5.3. Ostali leksikografi	362
3.8.5.4. Akademijin <i>Rječnik</i>	366
3.8.6. Jezikoslovna previranja	370
3.8.6.1. Filološke škole	370
3.8.6.2. Između dviju književnojezičnih koncepcija.	380
3.8.6.3. Na razmeđu stoljećâ	392
3.8.7. Zaključak	399
3.9. Dvadeseto stoljeće – stoljeće konvergencije i divergencije.	402
3.9.1. Opća slika	402
3.9.2. U sumrak Carstva i na početku nove jezične politike.	403
3.9.2.1. Jezični priručnici	407
3.9.2.2. Jezično savjetništvo	411
3.9.3. Između dvaju svjetskih ratova	413
3.9.3.1. Nova južnoslavenska država	413
3.9.3.2. Pravopis u službi politike.	414
3.9.3.3. Jezikoslovni prinosi međuraća	416
3.9.4. Dvije jezične politike.	423
3.9.4.1. Jezična politika u NDH-u	423
3.9.4.2. Avnojska jezična politika	428
3.9.5. Suputništvo	429
3.9.5.1. Poslijeratna jezična politika	429
3.9.5.2. Novosadski dogovor	430
3.9.5.2.1. Matičin <i>Pravopis</i>	433
3.9.5.2.2. Matičin <i>Rječnik</i>	436
3.9.5.3. <i>Deklaracija</i>	439
3.9.5.4. Ustavni amandmani	444

3.9.5.5. Jezikoslovni polustoljetni plodovi	445
3.9.5.6. Prema samostalnosti	449
3.9.6. Zaključak	457
3.10. Na razmeđi tisućljeća – između samostalnosti i globalizacije	461
3.10.1. Samostalan put	461
3.10.1.1. Političke odluke	461
3.10.1.2. Pogled iznutra i izvana	467
3.10.1.3. Jezikoslovci na djelu	472
3.10.2. Pogled u budućnost	478
3.10.3. Zaključak	481
4. „UNUTRAŠNJA“ POVIJEST	
4.1. Uvod	487
4.2. Razvoj slovopisne i pravopisne norme	489
4.2.1. Osnovni pojmovi i nazivi	489
4.2.2. Slovopisna i pravopisna raznolikost	492
4.2.3. Slovopisna i pravopisna nedovršenost	509
4.3. Razvoj jezične norme	516
4.3.1. Pogled na povijest	516
4.3.2. Fonološka norma	518
4.3.3. Naglasna norma	526
4.3.4. Morfološka norma	529
4.3.5. Sintaktička norma	546
4.3.6. Leksička norma	550
4.4. Zaključak	565
5. ZAVRŠETAK KAO POČETAK	571
CITIRANA LITERATURA	581
KRATICE	613
KAZALO IMENA	615
BILJEŠKA O AUTORICI	627